

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Melyben: Vidéken: Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . 1 kor. 50 fill. Negyedévre . . . 2 . Negyedévre 4 . 50 .		Felelős szerkesztő: MEGEDŐS LORÁNT. Kiadók és lap tulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és Kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piac-utca 47. és 48. szám.
---	--	---	---

Ki felelős az exlexért?

Debreczen, december 8.

Wekerle miniszterelnök az éjjel Bécsbe utazott és a mai nap folyamán audiencián jelent meg a király előtt. A miniszterelnök félhivatalos híradás szerint jelentést tett a Zichy János gróf féle kombináció kudarcáról és megismételte a kormány ama kérését, hogy a minisztereket sürgősen mentse fel állásuktól. Természetesen ez utóbbi ismét nem következett be, azon egyszerű okból, mert új kormány még nincsen. Amíg Wekerléék új kormányt nem tudnak bemutatni a királynak és nem tudják garantálni a király előtt, hogy ez új kormány nem fog eredménytelenül fáradozni a kibontakozás munkájában, addig maradniok kell nekik és viselniök kell az exlex-állapot minden felelősségét.

Most tehát abban fő Wekerléék feje, hogy a pocsoját, melyet ők kavartak föl, kinek a nyakába zudítsák? A Desseffy-, Wlassics-, Lukács-, Lang-, Zichy János-féle kombinációk után most ismét visszatérnek Khuen-Héderváryhoz és politikai körökben ismét hire jár, hogy a legközelebb Khuen Héderváry Károly gróft fogja fogadni. A gróf meghívása Wekerle ajánlatára történt. Khuen-Héderváry már napokkal ezelőtt kijelentette, hogy az ő vállalkozására nem lehet számítani. Mődunkban van Héderváry eme nyilatkozatát egy újabb kije-

lentéssel megerősíteni. Khuen-Héderváry tegnap este baráti körben szóról-szóra ezeket mondotta:

— Semmi körülmények között se vállalok most aktív szerepet.

És amint a helyzet ma áll, nem is remélhetők, hogy valamire való politikus megmentse Wekerlééket az exlex szégyenétől, amelynek minden hátránya a vele járó sok csapás, melyet az ország fog megsínyleni, amint azt egy volt szabadelvű párti nagyteknélyű politikusnak a következő, az egész válság történetét mindenképen hű világitásba helyező nyilatkozata sejteti:

— A király óvta az alkotmányosságot akként, hogy Wekerle miniszterelnöknek a kért halasztást minden alkalommal megadta. Mert a miniszterjárnak semmi más célja nem volt, mint bejelentése annak, hogy készül a többség. Főnt ezt a hitet szórták el, hogy a Wekerle-kormányon túl más megoldás lehetlenség, lefelé pedig azt hirdették, hogy szörnyű küzdelmet vívunk nemzeti engedményekért. A Wekerle-kormány súlyos katasztrófáját nem a minden alkalommal módosított, javított, szűkített kibontakozási javaslatok okozták, hanem csalódásuk Kossuth Ferenc pártbontó erejében. Kossuth harminc-negyven párt-hívének kivételével, val mennyi függetlenségi párti csatlakozását ígerte s amikor a pártszakadás bekövetkezése után Wekerle audienciája bekövetkezett, a

miniszterelnök még mindig biztatta a feliséget, hogy Justhnak óriási táborából még mindig feléje pislognak annyian, hogy impozáns többséget toborozhat kormányzása számára. De Justh táborában nemhogy rendületlenül állott, de szaporodott is. A megindított országos agitáció sem bizonyított Kossuth mellett. E reménytelen helyzetben fordult a kormány Tisza István gróf mentő kezéért. Országmentésre Tisza gróf vállalkozott volna, de csupán kormánymentésre nem. Már pedig hivel tanácskozáván Tisza, átlátta, hogy a „cél szentesíti az eszközt” című politikába az ő visszaszerzett nagy népszerűsége eszköznek sehogy sem ilik. Vállalkozott volna ugyan kormányalakításra, de kifejezetten csak akkor, ha az országnak apránként elsikkadt közjogi vonatkozásai teljes egészükben helyreállítatnak. Wlassics sem állt be eszköznek s nem állt be Zichy János gróf sem. Megvan tehát a Wekerle-kormányban a cigány öröme, aki, amikor bizonyos munkáért a kínált bért keveselte, így kiáltott fel: Erre a munkára, nagyságos ur, úgy sem vállalkozik senki.

Ez a nyilatkozat mindenképen fedi a tényeket. És most, hogy Wekerle mai audienciája sem hozta meg a döntést, bizonyosra vehető, hogy újév előtt nem lesz új kormány. Egészen bizonyos immár, hogy a Wekerle-kormány mégis csak rászánja magát arra, hogy indemnitit kérjen. Erre különben a törvény is

A fiúért.

Írta: Andor Ernő.

Két óra mult: éjfél után. Az asszony nyitott szemmel feküdt az ágyon. Ne tudott aludni és minden percben az ajtóra figyelt. Az urát várta, aki még most sem jött haza. Nyugtalanul hánykódott és közben a szomszéd ajtóra is figyelt. Ott aludta a fiu. Az asszonynak a fia. Az asszony az urát várta. Este tíz óra óta szüntelenül. Így várta minden este. Tizenöt éve éttek együtt. Azóta már megszokta. Eleinte ugyan nem maradt ki éjjel. Mig meg nem született a fiu. De azóta kint marad: mindig. Isten tudja hol csavaroghatott éjszaka. Valószínűleg apró kis kávéházak piszkos levegőjében kertyazott ejről-ejre. De az asszony fantáziája a szűk kis udvari lakásban kifestett arcú leányokkal hozta csettüggésbe az éjjeli kimaradásokat. És szenvedett miattok. De azért tört neki. Tizenegy évig szüntelenül maga járt kenyérkeresete után. És mégis együtt élt az emberrel.

A fiúért teszem, gondolta magában. A fiúért, hogy ne kelljen szégyenkeznie az apja miatt. A fiu szép és fiatal. Előtte áll az élet, a jövő. Neki nem szabad megtudni semmit. A fiu eszes és szorgalmas. Még csak tizenegy éves és máris keres. Elvesztene a munkakedvet Szomorú lenne. Megutálná az apját és azt szeretni kel.

Csak jönne már haza az ember. A go-

nosz, nyomorult, rossz, a szép, a szép ember. Szép? Nagy erős vállu, fényes szemü. Hát szereti? Utálja, gyűlöli, igen. Csak jönne.

Már jött is. Tántorogva vágódott neki a szobaajtónak. Az asszony ijedt könyörgéssel tartóztatta fel: Csak csöndesen. A fiu.

— Ej — kiáltott türelmetlenül az ember, hagyj nekem békét a fiaddal.

— Az Istenért, könyörgött az asszony. Csak hallgass.

Az ember most már végkép megvadult. Feltámadt benne a részeg ember csak azért is tempója és hangosan kiabálni kezdett: — Mit hallgassak, ki itt az ur a házban, a fiu? Az urfi. Persze neked egyéb gondod sincs, mint az urfi.

Az asszony csendesen sirt a sarokban. Már nem is próbálta csitítani az embert.

— Nem élnek veled — mondta csendesen. Csak a fiúért teszem. Utállak.

Az ember dörmögött valamit. Nem igen keserítette el az asszony mondása. És a következő percben már horkolt is.

A másik szobában feküdt a fiu. Nyitott szemmel. Hallgatódzott. Mire minden elcsendesedett, könnyel teit meg a szeme. Csöndesen püsszegett, mint egy kis fiu, akit megvernek és fértias, erős elhatározásokat fogadott.

Másnap a fiu elébb állott az anyjának. Az éjszakai álmatlanságtól sápadt volt az arca.

— Válgék el tőle — mondta komolyan. Én nem érdemlem meg azt a sok szenvedést. Aztán meg nem is akarom. Én nem szeretem az apámat.

Az asszony ijedten nézett rá.

— De az apád. És mit fognak mondani?

— Semmit, nem törődöm vele. Csak azzal, hogy te boldog légy.

Atölelte az anyját és úgy terveztek. Az asszony boldogan nézett az ő okos fiára.

— Minden jó lesz már.

Másnap már el is mentek. Valahol a külvárosban egy kicsi szobában húzták meg magukat. Aztán dolgoztak egymásért. Nap-pal kereset után jártak, megtörte őket a sok gond és küzdelem, ami a kenyérkeresettel jár, de az est nyugalma már el is feledtette velük. Derős, nyugalmas színben láttak mindent. Ilyenkor beszélgettek. Az asszony az eddigi szenvedéseiről. A jövőről a fiu. És ilyenkor boldogoknak érezték magukat. Különösen a fiu. Örült, hogy megszabadította az anyját a sok szenvedéstől. Igyekezett mindenben kedvébe járni.

De egyszer, ahogy hazajött az iskolából, látta, hogy ki van sírva az anyja szeme.

— Valami bajod van? — kérdezte aggodalmasan.

— Semmi, semmi — mondta az asszony és hirtelen elfordult, nehogy a fiu észrevegye a könnyeit.

kényszeríti. Ebben az esetben a kormányt a Házban le fogják szavazni, mire azután a király végre el fogja fogadni a kormány lemondását. Minden jel arra vall, hogy az új kormány csak az *exlex* beálltával fog kinevezetni. A Wekerle-kormány tehát legjobb akarattal sem lehet sétálni. Kilenc hónapi vergődés után csufosan meg fog bukni és ezenkívül az *exlex* ódiuma is rá fog hárulni. A kinevezendő új kormány majd teljes joggal hivatkozhatik arra, hogy ezeket az állapotokat a lelépett „nemzeti” kormány teremtette és így azokért ő nem felelős.

A nagyerdei jégpálya.

Ideiglenes pálya a téli szezonra.

A Margit-fürdői koresolyapálya megszüntével egész Debrecen város sportkedvelő közönsége koresolyapálya nélkül maradt, elesvén ezáltal az ugrászólván egyelőre téli sport gyönyörűségeitől.

A dologba azonban néhány lelkes sportbarát nem nyugodott bele s agitációjukra a városi tanács kezébe vette az ügyet elismerést érdemlő jó akarattal. Előbb úgy tervezte a tanács, hogy a régi nagyerdei koresolyapályát, a helyi vasut állomásával szemközt eső térséget elrendülő jégpályává rendezze be, de az idő előrehaladottsága miatt az idejére ilyen végleges jégpályát már nem lehet csinálni.

Ezért a városi tanács mai ülésén úgy határozott, hogy a térségen csak ideiglenes pályát készített az idejére téli szezonra. Az elkészítés költségeire 1000 koronát szavazott meg. Holnap délután pedig próbaszivattyúzást tartanak a tér mellett levő kutból, hogy képes-e megfelelő mennyiségű vizet adni.

Mindenestre nagyon kívánatos, hogy az idejére télen se maradjon jégpálya nélkül Debrecen közönsége, amelynek különben sincs sok szórakozó helye.

Egyszer meg éjszaka ébredt fel a fiu. Es hallotta, hogy sóhajtozik az anyja. Nem szólt semmit. De gondolkodóba esett, hogy mi baja lehet.

Egy este tudta meg. Éppen tanításból jött haza. Egy sikátorba akart befordulni, mikor a sarkon meglátta az anyját. Az apjával állott ott. Beszélgettek. A fiu a falhoz lapult és úgy hallgatózott.

— Hat hiszen én visszajönnék, mondta az asszony az urának és szerelmes sóvárgással nézett fel az emberre.

Az ember vállat vont. — Hát miért nem jössz?

Az asszony csak épen sugta: A fiu.

— A fiu?

— Nem enged. Nem szeret téged. Szégyenli a viselkedésed.

— Hát hiszen már nem úgy viselkedem, mondta az emb. Es hiányzol. Már négy hete ebben az ingben járok.

— Szegény, mondta szánalommal az asszony és megérintelte a kezével az ember vállát. Mintha simogatta volna.

A fiu nem nézte tovább. Egő fejjel futott vissza. Hát ez a baj, gondolta. Az anyja szereti az apját. Hiányzik neki. Azért sóhajt éjjelente. Es ő utban van. Miatta nem megy vissza. Hát szereti. Es az apja is. Megjavult, azt mondta.

Késő volt már, mikor hazakerült. Az anyjára nézett és látta, hogy ki van sírva a szeme. Nem szólt egy szót sem. Bebujt az

Nem döntött a király.

Wekerle újból Bécsbe utazik.

Khuen-Hédervári előtérben.

Egy statisztikát kedvelő politikus vállalkozhatnék annak a megállapítására, hogy a hét hónap óta húzódó válság ideje alatt hányszor jegyezték le királyi audienciák nyomában ezt a három szót, hogy: *döntés nem történt*. Wekerle mai kihallgatása után is szaporodna a statisztika egy: *döntés nem történt*. Az uralkodó tudomásul vette ugyan azt, hogy a Zichy János-féle kombináció sehogyssem sikerült, de nem vette tudomásul a miniszterelnöknek a kabinet fölmentésére vonatkozó kérelmét. Wekerlének néhány nap mulva újból föl kell majd utaznia Bécsbe, de hogy ez alkalommal megkapná a kormány a fölmentést, az legalább is kétséges. Valószínű, hogy a Wekerle-kabinetet még január elsejéig még vergődni hagyják az *exlex* ódiummal a hátukon. Azután mehetnek. A politikában különben mindinkább Héderváry gróf alakját látják az előtérbe Bécsben s darabont-kormányral fenyegetőznek. A politika eseményeiről különben az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Magyar miniszterek Bécsben.

Bécs, december 9. Wekerle Sándor miniszterelnök titkárja Bárczy István dr. kíséretében, továbbá Zichy Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter tegnap este 10 órakor a budapesti nyugati pályaudvarról elutazván, ma reggel Bécsbe érkeztek. A miniszterelnökkel együtt utazott Günther Antal dr., a Kuria elnöke is, aki ma délelőtt három negyed tíz órakor, az általános kihallgatások előtt, kihallgatáson jelenik meg őfelségénél. A miniszterek a Magyar Házba szállottak. (Magy. Tud.)

Wekerle a királynál.

Bécs, december 9. Wekerle Sándor miniszterelnök a délelőtt folyamán Vértessy államtitkár látogatását fogadta a Magyar-

ágyba, a fejére huzta a takarót és gondolkodott.

Másnap a fiu kedvetlen volt. Harmadnap is. Szomorú arccal jött haza az iskolából. Búsán látta a fejét.

Az anyja megkérdezte: mi bajod. A fiu húzódozott egy darabig. — A fiuk — dadogta végre — a fiuk az iskolában. Igen — szegyelem. Hogy külön lakunk. Hát én azt hiszem — azt...

— Vissza menjünk? Te akarsz? kérdezte az asszony.

— Akarom — mondta halkan, de határozottan a fiu. Es nézte, hogy fölragyogott örömeiben az anyja arca.

Aztán visszamentek. Az asszonynak mindég jó kedve volt. Az ember is jól viselte magát.

— Lám, gondolta a fiu és én elválasztottam őket.

Magát okozta a történetekért. Aztán ő is elfelejtett mindent. Egy éjjel azonban ismét arra ébredt fel, hogy sóhajtozik az anyja. Felült a fiu az ágyban és izgatottan várta mi lesz. Éjjel már jóval elmúlt, mikor megjött az ember. Az asszony ismét a régi szemrehányásokkal fogadta.

— Csak a fiuért élek veled, mondta sírva. Ugy utállak.

— Hát nem szereti mégse — gondolta a fiu. Miért jött vissza? tanakodott magában.

Es értelmetlenül bámult bele a sötétségbe.

házban, majd fél 11-kor a külügyminisztériumba ment, ahol Aehrenthal Alajos gróf külügyminiszterrel hosszasan tanácskozott, Wekerle Sándor dr. miniszterelnök a külügyminisztériumból visszatért a Magyar-Házba, honnan kevéssel 12 óra előtt a Hofburgba hajtatott. Őfelsége a miniszterelnököt 12 órakor fogadta különkihallgatáson. (Magy. Tud.)

A bécsi lapok a magyar válságról.

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* vezérelke a Zichy-minisztérium meghiusultának szól. — Wekerle a királyhoz megy kihallgatásra: nem új kibontakozási tervet tervezett elő, hanem kéri újból a kabinet fölmentését. A helyzet nehéz és tele van veszéllyel, de azért nem kell minden reményt feladni, a király alkotmányos és parlamenti megoldást akar, Magyarország pedig fáradt arra, hogy harcot akarjon és nem akar konfliktust, „Más kivezető utak lehetősége” címmel közli a *Neue Freie Presse*, hogy talán más kísérlet következik most a Zichy-féle után. A sok kombináció között, úgy mond a lap, megemlítést érdemel az, amely abból indul ki, hogy a mostani miniszterelnök, Wekerle volna alkalmas arra, hogy az ügyeket ideiglenesen tovább vezesse. (De ez is csak kombináció; ebben az irányban semmiféle tárgyalások nem voltak. *Döntést a mai kihallgatásról nem várnak* és Wekerle miniszterelnök a legjobb esetben új impulzusokkal fog visszatérni. Ugy látszik, a Zichy Jánossal folytatott tárgyalások eredménye az, hogy a *Khuen-kabinet* kinevezése, amelyet általában vártak, még egy ideig várni fog magára, mivel további kísérleteket tesznek abban az irányban, amelyet a Zichy-féle tárgyalások megjelöltek, t. i. abból a célból, hogy az ideiglenes megoldás elérjék.)

Wekerle a király előtt.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A tegnapi minisztertanács határozata értelmében Wekerle Sándor miniszterelnök ma újból kihallgatáson jelent meg a király előtt. Az audiencián, amely fél egy órakor kezdődött, a miniszterelnök jelentést tett őfelségének, hogy a Zichy János gróffal folytatott tárgyalások meghiusultak, miért is újból a kormány fölmentését kérte a királytól.

Az uralkodó nem vette tudomásul Wekerlének a kormány fölmentésére vonatkozó kérelmét, azonban közölte a miniszterelnökkel azt, hogy *néhány nap mulva dönteni fog ebben az ügyben*. Wekerle tehát a legközelebb újra Bécsbe fog utazni, hogy a király döntő válaszát átvegye.

Zichy nem vállalt kabinetet.

Bécsből táviratozzák a Bud. Tud.-nak: Wekerle Sándor miniszterelnök ma fél egy órakor jelent meg a király előtt. Az audiencia közel egy óráig tartott. A kihallgatáson a miniszterelnök jelentést tett őfelségének arról, hogy Zichy János gróf *nem vállalkozott a kormányalakításra*.

Ezután a miniszterelnök a kabinet újbóli fölmentését kérte az uralkodótól, őfelsége azonban ezt nem vette tudomásul. Közölte azonban az uralkodó Wekerlével, hogy *néhány nap mulva dönteni fog*. Wekerle tehát néhány nap mulva Bécsbe utazik s akkor bizonyosra veszik, hogy a király fölmenti a kormányt.

Az audiencia után a miniszterelnök a

Magyar-házba hajtattott, öt órákor pedig elutazott Bécsből.

Justh—Barabás—Tisza.

Mig Bécsben szinte bizonyosra veszik, hogy a jövő hét közepére meglesz a darabont-kormány mintájára a gránicsár-kormány, itt ugylátszik újból készülni valami kibontakozási akció. Ezt mutatja az az aradi távirat, amelyet a felhivatalos Magyar Távirati Iroda adott ki és amely így hangzik:

Barabás Béla orsz. képviselő szombaton este, Justh Gyula vasárnap délben és Tisza István gróf vasárnap estére jelentették Aradra való érkezésüket. — Hír szerint Tisza István gróf hétfő estig fog Aradon maradni.

Illetékes helyről azonban úgy értesülünk, hogy ennek a tavoratnak semmi értelme sincs. Justh Gyula Makón volt és onnan ma Aradon keresztül Budapestre utazott és este meg is érkezik. Barabás tegnap érkezett Aradra, Tisza pedig Erdélyből jövet érintette Aradot. Találkozásról szó sincs.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Tisza István gróf aradi utazásának semmi politikai jelentősége nincsen. Tisza már el is utazott Aradról. Justh Gyula és Barabás Béla azonban tanácskozásokat folytatott Aradon.

Justh és Barabás nyilatkozata.

Aradról táviratozzák: Justh Gyula és Barabás Béla ma tanácskozást folytatott Aradon. Egyik aradi lap tudósítója ma beszélt a két politussal. Justh Gyula, aki az aradi látogatás célját nem említette, a következőképp nyilatkozott:

— A taktikai kérdést illetőleg nem nyilatkozhatom. Annyit azonban mondhatok, hogy százötven főnyi ellenzékkel szemben a kormány teljesen tehetetlenül fog állani. Indemnitást, költségvetést az esetben sem lehetne megszavazni, ha nem nyulnak az obstrukció fegyveréhez.

Ugyancsak ez előtt az aradi újságíró előtt Barabás így nyilatkozott:

— Békét akarok közvetíteni s az a tervem, hogy a kettészakadt függetlenségi párt újból egyesüljön. Az eddigi tárgyalásról nem nyilatkozhatom, annyit azonban mondhatok, hogy a kibékítési tárgyalásokra vonatkozólag memorandumot készítettem s azt már a kormány elé terjesztettem.

December tizenöt.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Werle mai audienciája sem hozta meg a várva-várt döntést.

A kormány környezetében azt hiszik, hogy most a királyi kihallgatások egész sorozata fog következni, s a király döntése csak ezek után, a jövő hét közepére várható.

December tizenötödike az a dátum, amelyet a királyi elhatározás publikálásának napjául mondanak. Addig megtörténnek az újabb audienciák, amelyekre meghívást — mint mondják — leginkább a régi rendszer emberei fognak kapni.

A leghatározottabban beszélnek, hogy Khuen-Héderváry gróf kap megbízást a kormányalakításra és valószínű, hogy egyelőre az ő feladata is csak az lesz, hogy az ügyek vitele mellett közvetítse a tárgyalásokat a parlament és a korona között.

Ugyanez a feladata volt tudvalevőleg a Fejérváry-féle darabontkormányának is, amely

előbb tényleg „kibontakozott”, de azután csakhamar rálépett az alkotmány elleni merényletek útjára. Khuen-Héderváry gróf sem fog habozni ettől az iránytól. A gránicsár annyira biztosra veszi kinevezését, hogy már osztogatja a miniszteri tárcákat.

Politikai körökben beszélnek, hogy Sándor Jánosnak, Tisza István gróf sógorának és államtitkárjának a belügyminiszterséget, Serényi Bélának a kereskedelmi tárcát Berzeviczy Albertnek a kultuszminiszterséget, Tomasić Miklósnak a horvát miniszterséget már föl is ajánlotta.

Böszörményi váltóhamisítási pör

A szerencsi hentes vallomása.

Fekete és Kozma József.

A Böszörménybe delegált debreczeni kir. törvényszék büntető tanácsa előtt szerdán délelőtt folytatták Fekete József monstre váltóhamisítási pörét. Tekintettel az ünnepre, csak délelőtt tartottak tárgyalást. A szerda délelőtti tárgyaláson egy hétezer és egy huszonnolcezer korona összegéről szóló hamisváltó eredetét tárgyalták. A váltón szereplő Biró Erzsébetet és Fekete Juliannát is beidézték, akik tagadták, mintha a váltót ők irták volna alá.

Fekete József a szerdai tárgyalás folyamán bevallotta, hogy mindkét váltót ő hamisította s hogy az aláírás vonatkozólag sem Biró Erzsébetétől, sem Fekete Juliannától nem kapott megbízást.

A ma délelőtti tárgyalás valóban izgalmasnak ígérkezett. A városháza nagytermet s inültig megtöltött hallgatóság feszült figyelemmel várta a nagy pör egyik igen érdekes alakjának: Kozma József szerencsi hentesnek vallomását. Kozma József volt az tudvalevőleg, aki négy éven át azzal biztatta a hiszékeny s naiv Fekete Józsefet, hogy egy hamis bankóprést ad át neki, amelyvel a legikerültebb száz és ezer koronás bankjegyeket lehet majd előállítani.

Ilyen hitegetéssel Fekete Józseftől több mint negyvenkétezer koronát csaltak ki Rosingerrel, a bécsi ügynökkel egyetemben. Kozma Józsefet ezért már elítélte a debreczeni törvényszék, ebben az ügyben csak mint tanu volt kihallgatva.

A ma délelőtti tárgyaláson Kozma József részletesen elmondta, hogyan csalta ki Fekete Józseftől a pénzt. Részletesen elmondta a csalás módjait, valamint azt is, hogy Fekete eleinte „jó anyag” volt, de később csökkent a hitele, gyakran volt pénzzavarban, de azért mindig tudott pénzt keríteni. Elmondta továbbá Kozma, hogy Fekete maga kereste fel őt szerencsi lakásán s ott adott át neki nagyobb összegű pénzt, de találkozott Bécsben is Rosinger lakásán, ahol szintén nagyobb összeggel vonult ki Fekete.

Kozma vallomása után a böszörményi takarékpénztár igazgatóját szembesítették Fekete Józseffel. A vádlott azt állította, hogy ő lakásán két ízben adott át 6000—6000 koronát. Az igazgató azonban megmaradt ama állítása mellett, hogy ő soha nem is volt Fekete lakásán, kijelentette, hogy az egyik 6000 koronás váltó nem is Fekete Józsefé, hanem bátyjé: Fekete Gáboré volt, Fekete Gábor tagadja ezt, mire az igazgató szemébe mondja, hogy a váltót ő előtte írta alá s neki fizette ki.

Ezután a két rendbéli tizenötezer koronás váltó leszármaztatása következett. Fekete József a váltókat illetőleg beismeri, hogy azokat ő hamisította. Ezzel a ma délelőtti tárgyalás véget is ért.

Üzlet a kulturából.

Egy fővárosi cég tapintatlansága.

Egyik debreczeni lap híradása szerint folyó hó 12-én délelőtt a Lamprecht-palotában egy ismert nevű fővárosi műkereskedő cég nyitja meg képképzőművészeti kiállítását. Örömmel üdvözlünk minden törekvést, mely hazánkban és közelebből városunkban a közművelődés ügyét óhajtja előmozdítani. Sajnáljuk azonban, hogy elismerésünk nem lehet teljes a miatt, hogy a cég a kiállítás számára tapintatlanul választotta meg az időpontot.

A Debreczeni Műpártoló Egyesület ugyanis január végén nyitja meg rendes évi kiállítását, miről az elnökség kellő időben tudósította is az illető műkereskedőt azon reményben, hogy méltó figyelemben részesül. Mindezek dacára Eggenbergerék élelmes számítással elébe vágta a Műpártoló Egyesület kiállításának. Egyik kereskedő felveheti ugyan az üzleti versenyt a másik kereskedővel, de szerény nézetünk szerint mégsem egészen ildomos dolog, ha egy országosan ismert és régtől fogva szolidnak bizonyult cég egy komoly irányzatú műgyesületet úgy zólván le akar pipálni azzal, hogy kiállításával közvetlenül megelőzi. Ily körülmények között bármennyire méltányoljuk is a műkereskedőknek művészi nivón mozgó kulturörekvéseit, mégis felmerül előttünk az a gyanu, hogy a nagyhangon hirdetett kultur-misszió köpenye alatt csupán a jó üzletre számító önérdék rejtőzik.

Egyesületünk nehéz küzdelmekkel végre megmunkálta itt Debreczenben annyira a talajt, hogy a szépművészet szíves fogadtatására talál. Ezen a verejtékkal megmunkált talajon ám tessék aratni a műkereskedő uraknak is, de csak oly korlátok között, amelyekkel az önzetlenül dolgozó és közhasznú Műpártoló Egyesület fennállását ne veszélyeztessék. A vidéki műgyesületek a maguk kis körében hazafias működést visznek véghez, méltán elvárhatjuk tehát az üzletszerű kiállítóktól, hogy jövőre tapintatosabb módon állapítsák meg a vásár terminusát.

(—s.)

Irodalom.

A Csokonai-kör hortobágyi füzeté.

A Csokonai-kör választmánya — mint annak idején említettük — Boldisár Kálmán indítványára elhatározta, hogy a Hortobágyról egy tudományos leírást és egy ismertető füzetet fog kiadni. Ez utóbbi közel van a megvalósuláshoz. Zoltay Lajos, a városi muzeum őre és a Csokonai-kör választmányi tagja egy alapos munkálattal bocsátott a Csokonai-kör hortobágyi bizottságának rendelkezésére, amelyben a Hortobágy történetéből, természetrajzi és földrajzi viszonyai-ból megtalálhatjuk mindazt, ami a debreceni polgárt és a művelt idegent érdekelheti. A bizottság Szávay Gyula elnöklete alatt tegnap foglalkozott Zoltay művével és azt nagy elismeréssel fogadta, jobban mondva, ajánlani fogja a választmánynak, hogy térkép-pel és minél több szemléltető képpel ellátva nyomassa ki és mint a Csokonai-kör kiadványát hozza forgalomba. A füzetet a híres festők és szobrászok hortobágyi tárgyú műalkotásainak másolatai fogják díszíteni, azonkívül Haranghy György, az a művészszámba menő amatőr fényképész fog hozzá felvételeket készíteni.

kényszeríti. Ebben az esetben a kormányt a Házban le fogják szavazni, mire azután a király végre el fogja fogadni a kormány lemondását. Minden jel arra vall, hogy az új kormány csak az *exlex* beálltával fog kinevezettni. A Wekerle-kormány tehát legjobb akarattal sem lehet sétálni. Kilenc hónapi vergődés után *csufosan meg fog bukni és ezenkívül az exlex ódiuma is rá fog hárulni.* A kinevezendő új kormány majd teljes joggal hivatkozhatik arra, hogy ezeket az állapotokat a lelépett „nemzeti” kormány teremtette és így azokért ő nem felelős.

A nagyerdei jégpálya.

Ideiglenes pálya a téli szezonra.

A Margit-fürdői koresolyapálya megszüntével egész Debrecen város sportkedvelő közönsége koresolyapálya nélkül maradt, elesvén ezáltal az ugyszólván egyeilen téli sport gyönyörűségeitől.

A dologba azonban néhány lelkes sportbarát nem nyugodott bele s agitációjukra a városi tanács kezébe vette az ügyet elismerést érdemlő jó akarattal. Előbb úgy tervezte a tanács, hogy a régi nagyerdei koresolyapályát, a helyi vasut állomásával szemközt eső térséget elsőrendű jégpályává rendezze be, de az idő előrehaladottsága miatt az idejére ilyen végleges jégpályát már nem lehet csinálni.

Ezért a városi tanács mai ülésén úgy határozott, hogy a térségen csak ideiglenes pályát készíttet az idejére téli szezonra. Az elkészítés költségeire 1000 koronát szavazott meg. Holnap délután pedig próbaszivattyuzást tartanak a tér mellett levő kutból, hogy képes-e megfelelő mennyiségű vizet adni.

Mindenesetre nagyon kívánatos, hogy az idejére se maradjon jégpálya nélkül Debrecen közönsége, amelynek különben sincs sok szórakozó helye.

Egyszer meg éjszaka ébredt fel a fiu. Es hallotta, hogy sóhajtozik az anyja. Nem szólt semmit. De gondolkodóba esett, hogy mi baja lehet.

Egy este tudta meg. Epen tanításból jött haza. Egy sikátorba akart befordulni, mikor a sarkon meglátta az anyját. Az apjával állott ott. Beszélgettek. A fiu a falhoz lapult és úgy hallgatózott.

— Hát hiszen én visszajönnék, mondta az asszony az urának és szerelmes sóvárgással nézett fel az emberre.

Az ember vállat vont. — Hát miért nem jössz?

Az asszony csak épen sugta: A fiu.

— A fiu?

— Nem enged. Nem szeret téged. Szégyenli a viselkedésed.

— Hát hiszen már nem úgy viselkedem, mondta az ember. Es hiányzol. Már négy hete ebben az ingben járok.

— Szegény, mondta szánalommal az asszony és megérintette a kezével az ember vállát. Mintha simogatta volna.

A fiu nem nézte tovább. Egő fejjel futott vissza. Hát ez a baj, gondolta. Az anyja szereti az apját. Hiányzik neki. Azért sóhajt éjjelente. Es ő utban van. Miatta nem megy vissza. Hát szereti. Es az apja is. Megjavult, azt mondta.

Késő volt már, mikor hazakerült. Az anyjára nézett és látta, hogy ki van sírva a szemé. Nem szólt egy szót sem. Bebujt az

Nem döntött a király.

Wekerle újból Bécsbe utazik.

Khuen-Hédervári előtérben.

Egy statisztikát kedvelő politikus vállalkozhatnék annak a megállapítására, hogy a hét hónap óta huzódó válság ideje alatt hányszor jegyezték le királyi audienciák nyomában ezt a három szót, hogy: *döntés nem történt.* Wekerle mai kihallgatása után is szaporodna a statisztika egy: *döntés nem történt.* Az uralkodó tudomásul vette ugyan azt, hogy a Zichy János-féle kombináció sehogyssem sikerült, de nem vette tudomásul a miniszterelnöknek a kabinet fölmentésére vonatkozó kérelmét. Wekerlének néhány nap múlva újból föl kell majd utaznia Bécsbe, de hogy ez alkalommal megkapná a kormány a fölmentést, az legalább is kétséges. Valószínű, hogy a Wekerle-kabinetet még január elsejéig még vergődni hagyják az *exlex* ódiummal a hátukon. Azután mehetnek. A politikában különben mindinkább Hédervári gróf alakját látják az előtérbe Bécsben s darabont-kormányal fenyegetődznek. A politika eseményeiről különben az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Magyar miniszterek Bécsben.

Bécs, december 9. Wekerle Sándor miniszterelnök titkárja Bárzy István dr. kíséretében, továbbá Zichy Aladár gróf őfelsége személye körüli miniszter tegnap este 10 órakor a budapesti nyugoti pályaudvarról elutazván, ma reggel Bécsbe érkeztek. A miniszterelnökkel együtt utazott Gúather Antal dr., a Kuria elnöke is, aki ma délelőtt három negyed tíz órakor, az általános kihallgatások előtt, kihallgatáson jelenik meg őfelségénél. A miniszterek a Magyar Házba szállottak. (Magy. Tud.)

Wekerle a királynál.

Bécs, december 9. Wekerle Sándor miniszterelnök a délelőtti folyamán Vértessy államtitkár látogatását fogadta a Magyar-

ágyba, a fejére huzta a takarót és gondolkozott.

Másnap a fiu kedvetlen volt. Harmadnap is. Szomorú arccal jött haza az iskolából. Búsan légatta a fejét.

Az anyja megkérdezte: mi bajod. A fiu huzódózott egy darabig. — A fiuk — adogta végre — a fiuk az iskolában. Igen — szegyelem. Hogy külön lakunk. Hát én azt hiszem — azt...

— Vissza menjünk? Te akarsz? kérdezte az asszony.

— Akarom — mondta halkán, de határozottan a fiu. Es nézve, hogy fölragyogott örömben az anyja arca.

Aztán visszamentek. Az asszonynak mindig jó kedve volt. Az ember is jól viselte magát.

— Lám, gondolta a fiu és én elválasztottam őket.

Magát okozta a történetekért. Aztán ő is elfelejtett mindent. Egy éjjel azonban ismét arra ébredt fel, hogy sóhajtozik az anyja. Felült a fiu az ágyban és izgatottan várta mi lesz. Éjtél már jóval elmúlt, mikor megjött az ember. Az asszony ismét a régi szemrehányásokkal fogadta.

— Csak a fiuért élek veled, mondta sírva. Ugy utállak.

— Hát nem szereti mégse — gondolta a fiu. Miért jött vissza? tanakodott magában.

Es értelmetlenül bámult bele a sötétségbe.

házban, majd fél 11-kor a külügyminisztériumba ment, ahol Aehrenthal Alajos gróf külügyminiszterrel hosszasan tanácskozott, Wekerle Sándor dr. miniszterelnök a külügyminisztériumból visszatért a Magyar-Házba, honn a kevéssel 12 óra előtt a Hofburgba hajtatott. Őfelsége a miniszterelnököt 12 órakor fogadta különkihallgatáson. (Magy. Tud.)

A bécsi lapok a magyar válságról.

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* vezetői kette a Zichy-minisztérium meghiusultának szól. — Wekerle a királyhoz megy kihallgatásra: nem új kibontakozási tervet terjeszt elő, hanem kéri újból a kabinet fölmentését. A helyzet nehéz és tets van veszélyrel, de azért nem kell minden reményt feladni, a király alkotmányos és parlamenti megoldást akar, Magyarország pedig fáradt arra, hogy harcot akarjon és nem akar konfliktust, „Más kivezető utak lehetősége” címmel közli a *Neue Freie Presse*, hogy talán más kísérlet következik most a Zichy-féle után. A sok kombináció között, úgy mond a lap, megemlítést érdemel az, amely abból indul ki, hogy a mostani miniszterelnök, Wekerle volna alkalmas arra, hogy az ügyeket ideiglenesen tovább vezesse. (De ez is csak kombináció; ebben az irányban semmiféle tárgyalások nem voltak. *Döntést a mai kihallgatásról nem várnak és Wekerle miniszterelnök a legjobb esetben új impulzusokkal fog visszatérni.* Ugy látzik, a Zichy Jánossal folytatott tárgyalások eredménye az, hogy a *Khuen-kabinet* kinevezése, amelyet általában vártak, még egy ideig várni fog magára, mivel további kísérleteket tesznek abban az irányban, amely a Zichy-féle tárgyalások megjelöltek, t. i. abból a célból, hogy az ideiglenes megoldás elérjék.

Wekerle a király előtt.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A tegnapi minisztertanács határozata értelmében Wekerle Sándor miniszterelnök ma újból kihallgatáson jelent meg a király előtt. Az audiencián, amely fél egy órakor kezdődött, a miniszterelnök jelentést tett őfelségének, hogy a Zichy János gróffal folytatott tárgyalások meghiusultak, miért is újból a kormány fölmentését kérte a királytól.

Az uralkodó nem vette tudomásul Wekerlének a kormány fölmentésére vonatkozó kérelmét, azonban közölte a miniszterelnökkel azt, hogy *néhány nap múlva dönteni fog ebben az ügyben.* Wekerle tehát a legközelebb újra Bécsbe fog utazni, hogy a király döntő válaszát átvegye.

Zichy nem vállalt kabinetet.

Bécsből táviratozzák a Bud. Tud. nak: Wekerle Sándor miniszterelnök ma fél egy órakor jelent meg a király előtt. Az audiencia közel egy óráig tartott. A kihallgatáson a miniszterelnök jelentést tett őfelségének arról, hogy Zichy János gróf nem vállalkozott a kormányalakításra.

Ezután a miniszterelnök a kabinet újbóli fölmentését kérte az uralkodótól, őfelsége azonban ezt nem vette tudomásul. Közölte azonban az uralkodó Wekerlével, hogy *néhány nap múlva dönteni fog.* Wekerle tehát néhány nap múlva Bécsbe utazik s akkor bizonyosra veszik, hogy a király fölmenti a kormányt.

Az audiencia után a miniszterelnök a

Magyar-házba hajtattott, öt órákor pedig elutazott Bécsből.

Justh—Barabás—Tisza.

Mig Bécsben szinte bizonyosra veszik, hogy a jövő hét közepére meglesz a darabont-kormány mintájára a grancsár-kormány, itt ugylátszik újból készülni valami kibontakozási akció. Ezt mutatja az az aradi távirat, amelyet a felhivatalos Magyar Távirati Iroda adott ki és amely így hangzik:

Barabás Béla orsz. képviselő szombaton este, Justh Gyula vasárnap délelőtt és Tisza István gróf vasárnap estére jelentették Aradra való érkezésüket. — Hír szerint Tisza István gróf hétfő estig fog Aradon maradni.

Illetékes helyről azonban úgy értesültünk, hogy ennek a táviratnak semmi értelme sincs. Justh Gyula Makón volt és onnan ma Aradon keresztül Budapestre utazott és este meg is érkezik. Barabás tegnap érkezett Aradra, Tisza pedig Erdélyből jövet érintette Aradot. Találkozásról szó sincs.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Tisza István gróf aradi utazásának semmi politikai jelentősége nincsen. Tisza már el is utazott Aradról. Justh Gyula és Barabás Béla azonban tanácskozásokat folytatott Aradon.

Justh és Barabás nyilatkozata.

Aradról táviratozzák: Justh Gyula és Barabás Béla ma tanácskozást folytattak Aradon. Egyik aradi lap tudósítója ma beszélt a két politikusral. Justh Gyula, aki az aradi látogatás célját nem említette, a következőképpen nyilatkozott:

— A taktikai kérdést illetően nem nyilatkozhatom. Annyit azonban mondhatok, hogy százötven főnyi ellenzékkel szemben a kormány teljesen tehetetlenül fog állni. Indemnitást, költségvetést az esetben sem lehetne megszavazni, ha nem nyulnak az obstrukció fegyveréhez.

Ugyancsak ez előtt az aradi újságíró előtt Barabás így nyilatkozott:

— Békét akarok közvetíteni s az a tervem, hogy a kettészakadt függetlenségi párt újból egyesüljön. Az eddigi tárgyalásról nem nyilatkozhatom, annyit azonban mondhatok, hogy a kibékítési tárgyalásokra vonatkozólag memorandumot készítettem s azt már a kormány elé terjesztettem.

December tizenöt.

Budapesti tudósítónk táviratozza: Werkerle mai audienciája sem hozta meg a várva-várt döntést.

A kormány környezetében azt hiszik, hogy most a királyi kihallgatások egész sorozata fog következni, s a király döntése csak ezek után, a jövő hét közepére várható.

December tizenötödike az a dátum, amelyet a királyi elhatározás publikálásának napjául mondanak. Addig megtörténnek az újabb audienciák, amelyekre meghívást — mint mondják — leginkább a régi rendszer emberei fognak kapni.

A leghatározottabban beszélnek, hogy Khuen-Héderváry gróf kap megbízást a kormányalakításra és valószínű, hogy egyelőre az ő feladata is csak az lesz, hogy az ügyek vitele mellett közvetítse a tárgyalásokat a parlament és a korona között.

Ugyanez a feladata volt tudvalevőleg a Fejérváry-féle darabontkormányának is, amely

előbb tényleg „kibontakozott“, de azután csakhamar rálépett az alkotmány elleni merényletek útjára. Khuen-Héderváry gróf sem fog habozni ettől az iránytól. A grancsár annyira biztosra veszi kinevezését, hogy már osztogatja a miniszteri tárcákat.

Politikai körökben beszélnek, hogy Sándor Jánosnak, Tisza István gróf sógorának és államtitkárjának a belügyminiszterséget, Serényi Bélának a kereskedelmi tárcát Berzeviczy Albertnek a kultuszminiszterséget, Tomasiés Miklósnak a horvát miniszterséget már föl is ajánlotta.

Böszörményi váltóhamisítási pör

A szerencsi hentes vallomása.

Fekete és Kozma József.

A Böszörménybe delegált debreczeni kir. törvényszék büntető tanácsa előtt szerdán délelőtt folytatták Fekete József monstre váltóhamisítási pörét. Tekintettel az ünnepre, csak délelőtt tartottak tárgyalást. A szerda délelőtti tárgyaláson egy hétezer és egy huszonnyolcezer korona összegéről szóló hamisváltó eredetét tárgyalták. A váltón szereplő Biró Erzsébetet és Fekete Juliannát is beidézték, akik tagadták, mintha a váltót ők irták volna alá.

Fekete József a szerdai tárgyalás folyamán bevallotta, hogy mindkét váltót ő hamisította s hogy az aláírásra vonatkozólag sem Biró Erzsébetétől, sem Fekete Juliannától nem kapott megbízást.

A ma délelőtti tárgyalás valóban izgalmasnak ígérkezett. A városháza nagyteremét s inültig megtöltött hallgatóság feszült figyelemmel várta a nagy pör egyik igen érdekes alakjának: Kozma József szerencsi hentesnek vallomását. Kozma József volt az tudvalevőleg, aki négy éven át azzal biztatta a hiszékeny s naiv Fekete Józsefet, hogy egy hamis bankóprést ad át neki, amelylyel a legikerültebb száz és ezer koronás bankjegyeket lehet majd előállítani.

Ilyen hitegetéssel Fekete Józseftől több mint negyvenkétezer koronát csaltak ki Rosingerrel, a bécsi ügynökkel egyetemben. Kozma Józsefet ezért már elítélte a debreczeni törvényszék, ebben az ügyben csak mint tanu volt kihallgatva.

A ma délelőtti tárgyaláson Kozma József részletesen előadta, hogyan csalta ki Fekete Józseftől a pénzt. Részletesen elmondta a csalás módjait, valamint azt is, hogy Fekete eleinte „jó anyag“ volt, de később csökkent a hitele, gyakran volt pénz-zavarban, de azért mindig tudott pénzt keríteni. Elmondta továbbá Kozma, hogy Fekete maga kereste fel őt szerencsi lakásán s ott adott át neki nagyobb összegű pénzt, de találkozott Bécsben is Rosinger lakásán, ahol szintén nagyobb összeggel vonult ki Fekete.

Kozma vallomása után a böszörményi takarékpénztár igazgatóját szembesítették Fekete Józseffel. A vádlott azt állította, hogy ő lakásán két ízben adott át 6000—6000 koronát. Az igazgató azonban megmaradt ama állítása mellett, hogy ő soha nem is volt Fekete lakásán, kijelentette, hogy az egyik 6000 koronás váltó nem is Fekete Józsefé, hanem bátyjásé: Fekete Gáboré volt, Fekete Gábor tagadja ezt, mire az igazgató szemébe mondja, hogy a váltót ő előtte irta alá s neki fizette ki.

Ezután a két rendbeli tizenötezer koronás váltó leszármaztatása következett. Fekete József a váltókat illetően beismerte, hogy azokat ő hamisította. Ezzel a ma délelőtti tárgyalás véget is ért.

Üzlet a kulturából.

Egy fővárosi cég tapintatlansága.

Egyik debreczeni lap hiradása szerint folyó hó 12-én délelőtt a Lamprecht-palotában egy ismert nevű fővárosi műkereskedő cég nyitja meg kiállítását. Örömmel üdvözlünk minden törekvést, mely hazánkban és közelebből városunkban a közművelődés ügyét óhajtja előmozdítani. Sajnáljuk azonban, hogy elismerésünk nem lehet teljes a miatt, hogy a cég a kiállítás számára tapintatlanul választotta meg az időpontot.

A Debreczeni Műpártoló Egyesület ugyanis január végén nyitja meg rendes évi kiállítását, miről az elnökség kellő időben tudósította is az illető műkereskedőt azon reményben, hogy méltó figyelemben részesül. Mindezek dacára Eggenbergerék élelmes számíttással elébe vágta a Műpártoló Egyesület kiállításának. Egyik kereskedő felveheti ugyan az üzleti versenyt a másik kereskedővel, de szerény nézetünk szerint mégsem egészen idomos dolog, ha egy országosan ismert és régtől fogva szolidnak bizonyult cég egy komoly irányzatú műgyesületet úgyzólván leakar pipálni azzal, hogy kiállításával közvetlenül megelőzi. Ily körülmények között bármennyire méltányoljuk is a műkereskedőknek művészi nivón mozgó kulturörekvéseit, mégis felmerül előttünk az a gyanu, hogy a nagyhangon hirdetett kultur-misszió köpenye alatt csupán a jó üzletre számító önérdék rejtőzik.

Egyesületünk nehéz küzdelmekkel végre megmunkálta itt Debreczenben annyira a talajt, hogy a szépművészet szíves fogadtatásra talál. Ezen a verejtékkal megmunkált talajon ám tessék aratni a műkereskedő uraknak is, de csak oly korlátok között, hogy ezzel az önzetlenül dolgozó és közhasznú Műpártoló Egyesület fennállását ne veszélyeztessék. A vidéki műgyesületek a maguk kis körében hazafias működést visznek véghez, méltán elvárhatjuk tehát az üzletszerű kiállítóktól, hogy jövőre tapintatosabb módon állapítsák meg a vásár terminusát.

(—s.)

Irodalom.

A Csokonai-kör hortobágyi füzeté.

A Csokonai-kör választmánya — mint annak idején említettük — Boldisár Kálmán indítványára elhatározta, hogy a Hortobágyról egy tudományos leírást és egy ismertető füzetet fog kiadni. Ez utóbbi közel van a megvalósuláshoz. Zoltay Lajos, a városi muzeum őre és a Csokonai-kör választmányi tagja egy alapos munkálattal bocsátott a Csokonai-kör hortobágyi bizottságának rendelkezésére, amelyben a Hortobágy történetéből, természetrajzi és földrajzi viszonyai-ból megtalálhatjuk mindazt, ami a debreceni polgárt és a művelt idegent érdekelheti. A bizottság Szávay Gyula elnöklete alatt tegnap foglalkozott Zoltay művével és azt nagy elismeréssel fogadta, jobban mondva, ajánlani fogja a választmánynak, hogy térképpel és minél több szemléltető képpel ellátva nyomassa ki és mint a Csokonai-kör kiadványát hozza forgalomba. A füzetet a híres festők és szobrászok hortobágyi tárgyú műalkotásainak másolatai fogják díszíteni, azonkívül Haranghy György, az a művészfélben menő amatőr fényképész fog hozzá felvételeket készíteni.

Színház és Művészet

A színház műsora.

PÉNTEK: *Meztelen asszony*, színmű. Halottak visszajárának, dráma. B) bérlet.

SZOMBAT: *Meztelen asszony*, színmű. Halottak visszajárának, dráma. C) bérlet.

VASÁRNAP: Délután *Elvált asszony*, operett. Este *Tatárjárás*, operett. Kis bérlet.

A Gronemann est.

A Zenekedvelők Körének negyedik estélye.

A műsor tulzsfeltsége miatt a rendezőség helyes érzéskével a tegnapelőtti hangversenytől elkülönített Gronemann-hangverseny ismét a Bika dísztermébe vonzotta szerdán a keddi-esti nagy közönséget. Ezuttal kizárólag a kiváló hollandi dalművész számai töltötték be a programot, ahol a dalművészet legjelesebbjeit hallottuk képviselve Schubert, Liszt, Wolf, Massenet és Giordani dalaiban.

A vendégművész neve nem volt ismeretlen előttünk. — Nővére: *Gronemann* Fredy néhány év előtt szerepelt a Zenede egyik hangversenyén és a legrokonoszebb emlékezésünket vitte magával. A szerdai est művésznője ezuttal látogatott el első ízben hozzánk Münchenből, ahol férje kiváló szobrászművész.

A vendégművész új perspektívába állította be a dalművészet legszebb gyöngyeit és magas izléssel társította a műdal lyrai mozzanatait a drámai emócióval. Elfogódottsága dacára is igen sikerültek, finoman árnyékolta voltak a Schubert-számok s ezek között különösen a nagy iskolázottságot igénylő *Ganymedes*. — *Giordani* zengzetes dalánál már megtalálta önmagát és *Massenet* Elegiájában rendkívül subtilis élvezetet nyújtott. Nagyszabású volt a *Colombine* helyett énekelt Liszt-opus, a *Mikor álmodom* gyönyörű dalköltemény. Ennek keretében igazolta, hogy nem közepes értékű organuma magasfokú intelligenciára támaszkodik, mely két feltétellel oly szórványosan szoktunk együttesen találkozni. Nem kevésbé hatásos volt a mély érzéssel megénekelt három *Wolf* dal, melyre még három hollandi dal következett, a hollandi Nicolai szerzeményeiből valók.

A közönség nagy részét láthatólag kimerítette a keddi Sauer-estén kifejtett odaadó figyelem, de ennek dacára is zajos elismeréssel volt a művész érdemei iránt.

Igaztalanok lennénk, ha a szép mozzanatokban bővelkedő estély méltatásánál külön nem hangsúlyoznánk *Tarnay* Alajos mesteri kíséretét, akinek szereplése a műsorról — sajnos — sajtóhiba miatt lemaradt. Tudvalevő dolog, hogy a Liszt- és Wolf-dalok kísérete a legkiválóbb képességeket is próbára teszi s midőn *Tarnay* kísérete révén oly magas összhatást élveztünk, ebbeli érdeme talán felülrúlja azt az elismert hírnevet is, melyet mint sólóművész vita nélkül és jogosan bírhat.

Drumár.

Oláh Gábor darabja. (A színházi iroda jelentése.) Oláh Gábornak, a kiváló írónak két új darabja ma este kerül színre először nálunk. A színtársulat tagjai a legnagyobb ambícióval készülnek nehéz feladatukra, hogy sikerre vigyék a szerző két szép darabját. A *Meztelen asszony* főszerepeit Hahnel, Kemény és Kardos adják, míg a *Halottak visszajárának* című drámában Szilágyi Berta, Gazdy Aranka, Bátori Mária, Gerő Ida, Mártonffi, Kardos, Árkosi és Lugosi játsszák a vezető szerepeket.

Taifun. (A színházi iroda jelentése.) Ahány férfi tagja van a színtársulatnak, valamennyi játszik Lengyel Menyhért új darabjában, a nők közül pedig Hahnel Aranka és Huzella Irén jutottak művészetükhöz méltó hálás teladathoz. A Taifun, melynek címe az ázsiai pusztító szélörgetegre emlékeztet, egészen új milliőt és ebben egészen új embereket visz a színpadra.

Tatárjárás. (A színházi iroda jelentése.) Kálmán—Bakonyi eredeti magyar dal-

játékát, mely immár a tengereken túl, Amerikában is egyszerre két színpadon adatik és nálunk tavaly az ény egyik legnagyobb sikert aratott újdonsága volt, (18 előadást ér.) vasárnap újból színre kerül. Riza tárnóé Zilahyné adja, Mogyorósi önkéntes szerepében új lesz Szilasi Etel.

Négy év után kiderült büntény.

Egy család a börtönben.

Negyedmilliót raboltak.

Nagyváradról táviratozzák: Négy összeláncolt kezű parasztembert vittek be ma este a nagyváradi ügyészség fogházába. Négy évvel ezelőtt félmilliót rablást követett el ez a négy parasztember, a bűnök csak most derült ki, igen különös körülmények között.

A biharmegyei Bagamér községnek legendaszerűen gazdag embere volt Kiss Sándor. Rejtgette, titkolta a vagyonát, de mindenki tudott róla. Négy esztendővel ezelőtt, 1905. nyarán, négy bekermozott, állig fölfegyverkezett rabló állított be hozzá. Lefogták, lekötötték és fegyverrel kényszerítették, hogy a pénzt átadja nekik. Kiss Sándor bevallása szerint mintegy negyedmillió koronát raboltak el tőle. A rablás után semmi nyom sem maradt, az egész dolog feledésbe ment.

Néhány héttel ezelőtt Kiss Sándor hirtelen betegeskedni kezdett. A halálos ágyán magához hívatta a rokonait. Elárulta nekik, kik voltak a rablók.

— A Lakatos-család volt, — mondta a haldokló. Azzal fenyegettek, hogy megölnék, ha elárulom őket.

Kis Sándor nemsokára meghalt. A dolognak csakhamar híre ment, a községben suttogni kezdtek az esetről. Ekkor már mindenki nagyon különösnek találta, hogy a Lakatos-család néhány év óta hirtelen meggazdagodott. A család ezt azzal magyarázta, hogy a legfiatalabb Lakatos fiú Amerikában él és ott nagy vagyont szerzett; onnan küldi a pénzt.

Csakhamar megtudta a dolgot a csendőrség is. Nemsokára névtelen levél érkezett amely rablással vádolta a Lakatos-családot. A napokban levelet hozott Lakatoséknak a posta. A csendőrség ezt megtudta, azonnal házkutatást tartottak Lakatoséknál. Az amerikai fiú levele volt. Ezt írta benne:

... jó, hogy meghalt az öreg Kiss. De azért vigyázzanak, ne költsenek na gyon, ne hogy feltűnjék. Balogh István bátyámnak pedig mondják meg, hogy jó vóna, ha a reá eső jussal kijönne ide. Leg-alább édes apámék is nyugodtabbak lehetnének...

A csendőrök azonnal vasraverették az egész családot, úgy, ahogy volt. A megvasalt emberek bevallották a tettüket. A rablást Lakatos János, az apa, Lakatos Sándor, az Amerikában élő fiú, Lakatos Imre és Balogh István követték el. Lakatos Jánosné pedig vigyázott, hogy rajta ne kapják őket. — A rabló család most az ügyészség fogházában várja a sorsát.

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

KÉPES NAGY NAPTÁRA.

Egy, külsőre nézve hatalmas, vastos könyvet, tartalmát tekintve pedig irodalmi nivón álló s az év eseményeit előkelő írók termékeivel összefoglaló munkát nyújtunk át előfizetőinknek. A napokban kiadóhivatalunk megkezdte a *Debreceni Független Ujság* képes nagy naptárának szétküldését. Megelőzve a karácsonyi nagy ünnepeket, már most juttatjuk el előfizetőinkhez a mi, évről-évre kijáró becsületes ajándékunkat.

Minden új esztendőnek küszöbén örömmel s meglepődött büszkeséggel látjuk, hogy e lap mögé áll Debreczen és környéke társadalmának ama mindegyre szaporodó intelligens közönsége, amely úgy találja, hogy a mellett a munkaprogram mellett, amit ki-tűztünk, nem tértünk el egy pillanatra sem.

Évről-évre mind impozánsabb sorokban látjuk azoknak a számát, akik bizalommal vannak irántunk s akik figyelembe veszik a modern magyar újságírás irányában haladó megfejezett munkásságunkat.

Ilyenkor aztán, hálánk és köszönetünk csekély jeléül mi is viszonyozni akarjuk közönségünknek meleg szeretetét. A *Debreczeni Független Ujság* képes nagy naptáránál is azt a célt igyekszünk szolgálni, mint lapunknál. Nem állunk meg egy helyen. Erőnket, törekvésünket, tudásunkat mindig odairányítjuk, hogy fokozatosan szebbet, jobbat, nemesebbet produkáljunk. Ahány esztendő, annyi új eszme, ötlet sarkal bennünket, hogy minél szorosabban fűzzük hozzánk a mi közönségünket.

A *Debreceni Független Ujság* 1910 évi képes nagy naptárának megszerkesztésére is a legnagyobb gondot fordítottunk. Debreceni és fővárosi írók legjavát sorakoztattuk föl. A város, az ország és a világ eseményeinek kimagasló mozzanatairól, színesen, izletesen számoltunk be naptárunkban. Prózának, verseknek a legjavát adtuk s minden jelentős eseményhez aktuális felvételeket, illusztrációt helyeztünk be.

A csín és a szemnek tetsző elrendezés do'gában a kiadóhivatal minden áldozatot meghozott, hogy a mi közönségünknek igazán öröme teljék abban az ajándékban, amit szeretettel ingyen nyújtunk át minden előfizetőinknek.

A *Debreceni Független Ujság* képes nagy naptárában foglalt szövegnek címeit itt adjuk:

Szépirodalmi rész.

Beköszöntő szavak.

A debreczeni tisztujtítás.

Hej Debreczen! (Költemény) Szabolcska Mihály.

Szabó Kálmán.

Meghalt dr. Thaly Kálmán.

Tanya (Költemény) Kuthy Sándor.

Két debreczeni képviselőválasztás.

A debreczeni bankgyűlés.

Eröss Lajos a Kálvin-ünnepségről.

Materny Lajos 25 éves lelkesi jubileuma.

A vén ligetben (Költemény) Tóth Árpád.

Csokonai és Arany. Kardos Albert.

Régi butorok (Költemény) Kuthy Sándor.

Magyarország ereje. Nagy Vince.

Ezer református lelkes Debreczenben.

Árva karácsonya (Költemény) Dömény Zoltán.

Apróságok.

Eröss Lajos dr. püspök útja a nemzetiségi vidéken. Futó Zoltán.

Virág Anis (Költemény.)
Egy református papné a 18 ik századból.
Lencz Géza.
Debreczen város történelmének nevezetesebb
eseményei (Ötödik sorozat) Zoltai
Lajos.
Te és én (Költemény) Vértessy Gyula.
Árnyak az éjszakában. Vándor Iván.
A munka és a föld (Munkáskertek) dr. Ré-
dei Rezső.
Bujdosó kuruc dala (Költemény) Thaly
Kálmán.
Igazság. Fábry Géza.
A toilette. Zib Sándorné.
Kis kunyhóm (Költemény) Petrus Jenő.
Debreczen egy új kultur-intézménye. P. Nagy
Zoltán.
Aki felfelé züllött. Vértessy Gyula.
A debreczeniek genfi utja.
Ifjuság. Sz. Szigethy Vilmos.
A harkányi fürdő regéje. Csiky Lajos.
Koldus tarisznya. (Költemény) Szuhay Be-
nedek.
A becsület védelme. Nagy Zoltán.
Az öreg zsoltáros (Költemény) Lampért
Géza.
Uj színekért. Orbók Attila.
Husvét (Költemény) Forgács E.
Elláradva. Ungár Margit.
Adomák.
Krisztus urunk és Szent Péter. Osváth
Kálmán.
Világ-posta. Haut.
Péter bácsi (Költemény) Szuhay Benedek.
A boldogság utja. Irisz.
Dalok (Költemény) Nagy Vince.
Párbaj.
Márc. 15. (Költemény) Dömény Zoltán.
Ló, vonat, automobil. Legioner.
Éde(s), Éde(s), né(z)dd-a. (Költemény) Ja-
vori Nándor.

Egyről-másról.

Adomák.

Cím és névtár.

Magyarország vásári jegyke.

1. Bélyegskála.
 2. Kamatmutató tábla.
 3. Postadíj-jegyzék.
 4. Zóna személy-díjzabás.
- Bérkocsik díjzabása.
Hirdetések.

A naptár szétküldését e hó 11 én ke-
di meg kiadóhivatalunk. Tekintve azonban, hogy
egy-egy naptár fél kilogramnál is többet
nyom és a kihordók csak nehézséggel szállí-
tják, a helybéli expedálás egy kis-é lassan
megy. E helyen kéri kiadóhivatalunk az
előfizetők szives türelmét, de így is tiz napon
belül minden debreczeni előfizetőnk kézhez
veheti naptárunkat.

Friedjung contra Supiló.

A horvát képviselők pöre Bécsben.

Bécsből táviratozzák: A bécsi törvény-
szék előtt ma kezdtek meg annak a politi-
kai sajtópörnek a tárgyalását, melyet a hor-
vát-szerb koalícióhoz tartozó képviselők
Friedjung Henrik dr. bécsi újságíró ellen
indítottak.

Friedjung dr. a *Neue Freie Presse*-
ben azzal vádolta a horvát képviselőket, —
első sorban Supiló Ferencet, — hogy Szer-
bia politikusaival egyetértőleg éveken át fel-
forgató akciót folytattak Bosznia és Herce-
govina területén és el voltak tökéltve arra,
hogy Boszniát Szerbia jogára alá juttatják.
Szövetkeztek evégből több függetlenségi
képviselővel is, akiknek az volt a célja,
hogy Magyarországot a délszlávok segítség-
gével elszakítsák a Habsburgoktól, és cse-
rébe ezért készek voltak a szerbeket Bosz-
nia megszerzésére irányuló akciójukban
segíteni.

Ez akció anyagi költségeit a szerb kor-
mány viselte, amelynek képviselőiben Spa-

lajkovics osztályfőnök 12.000 frankot jut-
tatott egyes horvát képviselőknél, akiknek
nevét Friedjung hajlandónak nyilatkozott
esetleges sajtópör esetén nyílt bírói tárgya-
lason meg is nevezni.

A megtámadott horvát képviselők bírói
utra léptek és a mai tárgyaláson akarják ma-
gukat tisztára mosni, illetve vádlóikkal szem-
ben az igazságot felderíteni.

A pör iránt igen élénk érdeklődés nyil-
vánult meg. A vádlók közül 23 személyesen
megjelent, köztük Tomasics altábornagy
egyenruhában. Az újságírói karzat zsufolva
van és különösen számos külföldi újságíró
van jelen. A tárgyalásokat Wach elnök ve-
zei. A vádlókat Hartner Gusztáv dr. és
Stratimirovics dr. ügyvédek képviselik.
Friedjung védője Benedikt dr. és Ambrus
védője Kienbröck dr.

A tárgyalás Friedjung és Ambrus szer-
kesztő nacionáljának megállapításával kez-
dődt.

Egy világcsaló pincérflu

Ötvennégy betörést követett el.

Veszedelemes gyerek-ember került az
elmúlt éjszaka a debreczeni rendőrség ke-
zeibe. Hónapok óta az ország összes ható-
sági köröztek a földből alig kilátszó fiút,
akinek viselt dolgait azonban egy viharvert
betörő is megirigyelhetné.

Kiss Jenő debreczeni tizennégy éves
pincér tanonc ez a nagyreményű csemete.
Bejárta az ország minden városát. Felvétette
magát piccolónak különféle kávéházakba s
vendégülkbe. Alig egy két napi ottartózkodás
után feltörte a fizető pincérek szekré-
nyeit, avagy piccoló társai szivaros ládáját s
amit csak ellophatott, mindent elvitt.

Ez év július óta nap-nap után kapta a
debreczeni rendőrség Kiss Jenő elfogatására
kiadott parancsokat, mert a jeles fiú a be-
törések elkövetése után megszökött. Elfogni
nem lehetett, mert érezte a betörő csemete
azt, hogy Debreczenben mihamar kézrekerül
s ezért kerülte is a várost.

A nyár dereka óta megfordult Karcag-
on, Nagyváradon, Bőszörményben, Szob-
bolyán, Körmenten, Pápán, Szombathely-
en, Budapestben, Szegeden, Kecskemé-
ten, Esztergomban, Nagyszombaton, Miskolcon
és Kassán.

Tegnap este érkezett Debreczenbe a
rendőrség figyelemmel kísérte a bűnos pic-
coló szüleinek lakását s egyben értesítették
az összes kávéházakat és vendéglőket, mert
mindenütt jól ismerték Kiss Jenőt, hogy az
esetre, ha megfordulna ott, rögtön értesítsék
a rendőrséget. Kiss Jenő Kassáról jött Deb-
reczenbe. Utját a Törő-féle vendéglő fele-
vette, ahol a pincérek lefűlelték s nagy
gaudiummal vitték a bűnügyi osztályra. Itt
letartóztatták s ma délelőtt hallgatta ki Mile
Pál tb. rendőrkapitány.

Kiss Jenő nem tagadta a bűnt. Jó-
kedvű volt kihallgatása alatt s folyton mo-
solygott, amikor egy-egy stiklijét elmondta.
Nagyszombaton egy kávéházban 8 billiárd-
góyót lopott, melyet Miskolcon adott el.
Mikor megkérdezték tőle, hogy hol szerezte,
azt felelte, hogy ő volt Eszterházy herceg
legkedvesebb piccolója, akihez hozzávag-
dosta a golyókat. Mikor vissza akarta tenni
a billiárdasztalra, Eszterházy herceg neki
ajándékozta s kifizette az árát.

Nem kevesebb, mint 54 betörés terheli
Kiss Jenő lilkét. A rendőrség még ma át-
kísérte a veszedelemes ifjút a kir. ügyész-
séghez.

Hátralékos előfizetőinket értesít-
jük, hogy 340 oldalra terjedő képes nagy
naptárunkat addig nem kapják meg, míg
az 1909. évi teljes díjat ki nem egyen-
lítik. Miután ezen egyszerű naptár már
a legközelebbi napokban kerül szétosz-
tásra, kérjük a hátralékok sürgős bekül-
dését.

HIREK

— **A nagybeteg belga király.** Brüss-
szelből táviratozzák, hogy Lipót királyt reu-
matikus szélütés érte a miniszteri konfe-
rencia után. A miniszterek a királyt lefek-
tették a kerevetre. A szélütés, amint ez a
távirat mondja, csak akkor lett volna élet-
veszedelmes, ha a sziv tájékáig terjedt volna.
Albert trónörökös, aki most Münchenben
van, a hét végére várják vissza. — Egy
brüsszeli távirat jelenti: Mult éjszaka na-
gyon aggasztó volt a király állapota. A
reumatikus bénulás következtében kezét és
lábát mozdítani sem bírta, ereje rohamosan
csökkent, de különösen az étvágytalanság
aggasztotta és aggasztja az orvosokat. Egy
másik brüsszeli telegramm jelenti, hogy a
belga király betegségéről szóló riasztó hírek
tulzottak.

— **Képviselőválasztás.** Nagyszeben-
ből táviratozzák: A nagyszebeni II. kerület
orsz. képviselőjévé Grändisch Guidót egy-
hangulag képviselővé választották.

— **A budapesti református főgim-
názium jubileuma.** Budapestről táviratoz-
zák: A budapesti református egyház főgim-
náziuma ma ünnepelte fennállásának ötven-
éves jubileumát a Kálvin-téri református
templomban, ahol erre az alkalomra a köz-
élet számos előkelősége jelent meg. Az ün-
nepséget Kovácsy Sándor, a pesti reformá-
tus egyház főgondnoka nyitotta meg, majd
Bécsy Zsolt egyetemi tanár, az intézet volt
növédeke mondotta el magasszárnyalású
beszédét, utána Vargha Gyula miniszteri
tanácsos mutatta be alkalmi versét. Az ün-
nepséget Kenessey Béla erdélyi református
püspök megható imája után a Himnusz fe-
jezte be, amelyet az egész közönség együtt
énekelt.

— **A kamara második matinéja.** A
debreczeni kereskedelmi és iparkamara
december 12 én, vasárnap délelőtt fél 11
órákor tartja nagy ülestermében második
felolvasó ülését, melyen Banfi Oszkar elő-
adást tart „világkereskedelem és bankár-
ület” címen. Szent-Királyi Tivadar elnök
és Szávay Gyula titkár ezután is meghív-
ják az érdeklődőket az előadásra.

— **A Kuria elnöke a királynál.**
Bécsből táviratozzák, hogy Günther Antal
dr., a magyar királyi Kuria elnöke, ma
délelőtt háromnegyed tíz órákor külön ki-
hallgatáson jelent meg öfelségénél. A Kuria
elnöke e kihallgatáson köszönetet mondott
a Felsőnek egyrészt azért az elismerésért,
amellyel az igazságügyminiszteri állás alól
való fölmentése alkalmából kitüntette, mas-
részt a jelenlegi melóságára történet kineve-
zéseért.

— **Az izraelita istentiszteletek.** A
debreczeni izraelita hitközség értesíti a tago-
kat, hogy a Deák-Ferenc-utcai sz. templom-
ban az is istentisztelet — további rendel-
kezésig — a következő időben fog megtar-
tatni: Péntek este 4 órákor, szombaton dél-
előt 9 órákor délután 3 órákor, köznapon
reggel háromnegyed 7 órákor, este 4 órákor.

— **Szivárvány, orgonavirág és vil-
lámlás.** Az idei furesa téli mindennek ne-
vezhető, csak télnek nem. Az egyik nap
ködös és kellemetlenül nedves, tipikusan
őszi nap, a másik napsütéses és kedves
tavaszi nap. Hozzá tartozik ehhez az időjá-
ráshoz az a különös jelenség, hogy — mint
budapesti tudósítónk jelenti — tegnap éjjel
a fővárosban nyári zuhogó zápor és villám-
lás volt. — Mátészalkáról pedig azt írják,
hogy szerdán a déli órákban gyönyörű sziv-
várvány tünt fel, amely mintegy tíz percig
volt látható. Az időjárás tavasziasan enyhe.
Az orgonafák újból rügyeznek.

— **A derecskai kir. járásbíró-ági be-
tétyszerkesztéshez 1 másoló díjnak 2 korona
napidíj mellett felvétetik. Jelentkezhetni le-**

het a debreczeni kir. törvényszék irodaigazgatójánál.

— **Műbarátok** vegyenek karácsonyra egy szép gummi nyomatot. Egyedüli készítőjük Némethy fényképész műterme.

— **A második gazdasági ismétlő iskola** tizenhárom hold földet kért bérbe a várostól művelés céljaira. A tanács mai ülésén megadta a kért területet holdanként 68 koronájával.

— **Köszönetnyilvánítás.** Solymosi Elek debreczeni színésziskolai igazgató ura a f. hó 4-én rendezett vizsgái előadás tiszta jövedelméből a mai napon 70 korona 15 fillért, Feldner Armin m. kir. adótiszt ur pedig 5 kor 30 fillért volt szíves a siketné-mák céljaira kezemhez juttatni. Amidőn e kegyes adományokat nyilvánosan nyugtá-zom, azokért a siketnéma intézet nevében hálás köszönetemnek adok kifejezést. Debreczen, 1909. december 8-án, Oláh Károly tanácsnok.

— **Halálos végű verekedés.** Ná-nási tudósítónk telefonozza: Dobi István és Sz. Nagy Lajos nánási lakosok, az ottani korcsmában összeverekedtek. — Sz. Nagy Lajos a korcsmából kidobta Dobot s azért ez boszut forralt. Tegnap megleste az utcán Sz. Nagy Lajost s hátulról egy bottal olyat ütött a fejére, hogy ma reggel meghalt. Dobi Istvánt a csendőrök elfogták s holnap szállítják be a debreczeni kir. ügyészségi fogházba.

— **Hofrichter főhadnagy ügye.** Prágából táviratozzák, hogy tegnap, kedden, egy őrnagy-hadbíróból, egy századosból, egy hadnagyból és egy bécsi rendőrbiztosból álló vegyes bizottság érkezett Gablonzba, hogy nyomozzon Hofrichter ügyében, aki tudvalevően a Gablonz mellett való Reichenau gól származik. A nyomozások főképpen abban az irányban fognak mozogni, hogy nem szerzett-e Hofrichter ciankálit Reichenauban, vagy környékén, ahol egyes gyárakban ciankálival dolgoznak. A bizottság előreláthatóan több napig marad Gablonzban. Azt a hírt, hogy Hofrichter a fogságban katonai tudományos munkán dolgozik, határozottan megcáfolják. — Bécsből a következőket jelentik: Kunz százados-hadbíró újból Linzbe utazott hogy a már ott összegyűjtött anyagot kiegészítse. Tegnap délelőtt telefonon értekezett Wencelides őrnagy hadbíróval, a bécsi helyőrségi bíróság elnökével és hír szerint mára helyezte kilátásba Linzből való visszatérését. Kunz százados-hadbíró Linzben maga elé idézte mindazokat a szabadságot póttartalékosokat, akik a múlt hónapban be voltak hívva és sorra szembesítette őket Ritzberger droguistával és ennek személyzetével. Ritzberger, a nővére, a sógora és a laboránsa azonkívül a katonai kórházban is voltak, hogy esetleg a gyengélkedő katonák között fedezzék föl azt, akit három héttel ezelőtt egy főhadnagy ciankáléért küldött Ritzberger üzletébe. Ezek a szembesítések azonban nem jártak eredménnyel.

— **Meglopták a kávéházban.** Szabó József Varga-utca 72. sz. alatti lakos tegnap betért a Széchényi kávéházba. Mialatt mulatott, a kitűnő vendégek közül valaki elemelte a kabátját. A rendőrség megindította az eljárást a tolvaj vendég ellen.

— **Gyilkos postáslegény.** Szatmárnémetiből jelentik: Ser József sárközi postáslegény több társával a korcsmából ittasan ballagott hazafelé. Utközben összeszólalkozott Paku Alberttel és revolverét Pakura sü-tötte. A golyó Paku fejébe fúródott és azonnal megölte. A csendőrség a gyilkost letar-óztatta.

— **A nap halottal.** A debreczeni ál-lami anyakönyvi hivatalnál ma a következő halálosakat jelentették be: özv. Bay Pálné ref. 78 éves, Rudnay Imre ref. 4 napos, Nagy Sándor ref. 16 hónapos, Szilási János ref. 8 éves, Fehér Lidia ref. 17 éves, Pinczés Mik-lósné ref. 39 éves, Varga József ref. 82 éves, Horti János róm. kath. 82 éves, Jeges Mi-hályné ref. 24 éves, Vancsik Ilona r. kath. 4 éves, Kovács Róza 3 nap, Gyapjas K. 9 hó.

— **A Néptakarékpenztár mint szövet-kezet, Piacz-u. 75.** sz. a. heti biztosítással kapcsolatos hosszú lejárati kölcsönöket nyújt.

— **Megsugom** önnek, hogy a leg-szebb és legolcsóbb gyermekjátékok, menny-asszonyi és alkalmi ajándéktárgyak legelő-nyösebben Mentze Henrik áruházában sze-rezhetők be.

— **Megnyit** a legújabb férfi fiú és gyermek ruha Versenyáruház a Csapó utcán a „Kispipa” helyén. Rendkívüli olcsón lehet ott vásárolni téli ruhákat.

— **Mikulásra** csukorkák és csokoládé desszertek legolcsóbb árban szerezhethők be a Csukorka gyár r. t. városi raktárában, (Fő-tér Tisza palota) az üzlet vasárnap egész nap nyitva.

— **Debreczeni kalendárium** teljes czimtárral 1910 évre megjelent és kemény kötésben 1 koronáért kapható **Aczél anti-quáriumban.** Telefon 575.

— **Megnyit** a baba menyország! **Kossuth u. 4. szám alatt. Babáknak in-gyen, Papáknak és Mamáknak olcsó pénzért, csak rövid ideig látható.**

— **Nagymennyiségű** diszkönyv le zá litot áron kapható Harmathynál Fűvészkert u. 14.

— **A legszebb** női kiegészítők, pénz-szivár- és cigarettatartozék eredeti gyári áron kapható Mentze Henrik áruházában, Kossuth-utca 4. szám.

— **Debreczen czimtáras naptára** 1910-re megjelent. Minden kereskedőnek és iparosnak nélkülözhetetlen. Ára kőtve 1 ko-rona **Antally Józsefnél.** Reudelje meg te-telefonon (612) és azonnal megküldöm.

— **A Haverda Mariaka bűnpöre** nem keltett olyan feltűnést, mint az a hír, hogy *Schwartz pipásnál* a városházával szemben, alkalmas Karácsonyi ajándékokat pénz nélkül csekély havi részletre lehet kapni u. m. fényképező gépek, mindennemű fegyverek, Browning pisztolyok, bőrdobok, mindenféle hangszerek, gramofonok, jég- és pénzszekevények, valódi Meidinger kályhák, sőt ékszerek is.

FŐVÁROSI BAZÁR

Debrecen, Simonffy-utca I. sz. Bérpalota.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest, 1909 dec. 9.

Készáru tartott.

1910. októberi buza	11.74	11.75
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	13.90	13.91
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	8.87	8.88
1910. áprilisi rozs	9.98	9.98
1901. októberi zab	—	—
májusi zab	—	—
1910. áprilisi zab	7.54	7.55
1910. júliusi tengeri	—	—
májusi tengeri	6.62	6.63
1909. szeptemberi zab	—	—
augusztusi tengeri	—	—

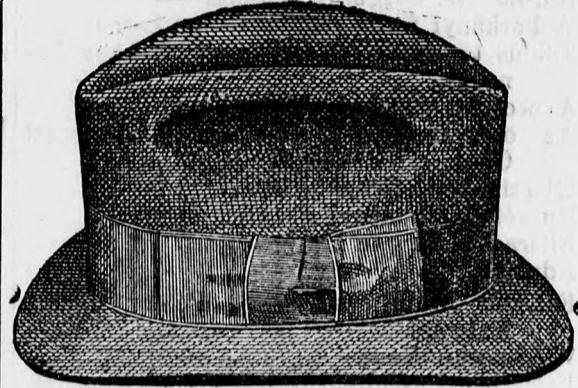
Törvénykezés.

A fiumei bankrablók. Fiuméből táviratozzák: A fiumei Népbank rablógyilkosainak ügyében e hó 17-én tartják meg az esküdtzéki tárgyalást. A három vádlott: *Szvirszki, Kineveski és Krivitzki* tudvalevően augusztus 11-én revolverekkel felfegy-verkezve, berontottak a Népbankba, *Milos* pénztárnokot agyonlőtték és 15,000 koronát elraboltak. A tárgyalásra már minden intéz-kezdést megtettek, csak még azzal nincsenek tisztában, hogy a tárgyalást milyen nyelven tartják meg, miután a vádlottak tetszésük szerint tehetnek vallomást német nyelven, vagy pedig anyanyelvükön oroszul. Az esküdtzéki tárgyalásra az érdeklődők között 120 jegyet osztanak ki.

Haverda Mariska és az örökösök. Haverda Boldizsárné meggyilkolásával a Haverda-féle vagyon az örökölhető stádiu-mába lépett április 19-én. A szabadkai tör-vényszék most ebben az ügyben idézést

adott ki, amelyben közli, hogy Hajdu Péter felperecsnek Haverda Mariska és Haverda Boldizsár örökösei ellen teherfölte törölése és járulékaik iránt indított perében a perfelvé-telre 1910. évi január hó 3. napjának dél-előtti 9 óráját tűzte ki. Ilyen idézést már azelőtt is adott ki a szabadkai törvényszék, amely különösen azért volt érdekes, mert Haverda Mariskát is „ismeretlen tartózkodásu-nak” jelezte, holott a saját fogházában tar-tózkodott. Ugylátszik, azóta a szabadkai törvényszék is tudomást szerzett Mariska hollétéről, amint azt a most kiadott idézés bizonyítja.

Lengyel Samu

PLUS

KALAP

ujdonságai a legszebbek.
Piacz-utca 43. sz.

Arcképes igazolványba fényképeket
leggyorsabban

NÉMETHY JÓZSEF

fényképész műterme készít
DEBRECZEN, Piacz utca 42.

Eljegyzése előtt

okvetlenül keresse fel

ROSE DEZSŐ

előkelő ékszer üzletét,

DEBRECZEN, Piac-u. 55. sz.

ha ékszerbevásárlását biza-
::: lommal óhajtja eszközölni. :::

Regény-Csarnok.

Jolán

(28.)

(Kis regény.)

Irta: Radó István.

Egyszerre eszébe jutott, hogy mikor kezét fogott Jolánnal, ő hamar elhuzta a kezét. Valami éles, hirtelen idegesség kapta el, amint erre gondolt, mi történt? Jolán megsértődött talán, vagy csak képzelődés, vagy sietett valamivel. De lehet, hogy már igazán vége mindennek és már a közfogá-saik sem oly szépek, mint voltak.

Össze harapta az ajkait, ökölbe szorította a kezét, amikor mindezeket végiggondolta. Egyszerre, amint találatozt, hirtelen hallotta, tisztán hallotta, mit beszéltek ők ketten a kézfogás alatt.

— Te szeretsz engem, mondta a Jolán keze. Szeretsz és ezért szoritod meg a kezemet erősen, sokáig. Szeretsz a kezemen keresztül. Mond el nekem hangosan is ha szeretsz.

Nem tudom elmondani.

— Hazudsz. El tudod mondani. El tudtad mondani. Elmondtd már nekem.

— Mikor? Ném mondtam még el.

— Elmondtd, mikor felolvastad a könyvet, mikor kezet csókoltál nekem. Elmondtd már sokszor, úgy, hogy nem akartad elmondani s úgy hogy én ne halljam meg. Akard elmondani egyszer és mondd el hangosan, hogy én is halljam.

— Nem mondom el.

— Mit akarsz tenni? Megsértődöl, ha elfordulok tőled, bánatot okozok, ha nem fogod veled kezét, harrassol és bosszankodol, ha rossz kedvem van és nem foglalkozom veled, miért nem mondd el hangosan, amit akarsz.

— Nem mondom el.

— Miért?

— Nem mondom el.

— Hiszen szeretsz. Ne félj, ha szeretsz.

Én nem kérdezhetem tőled, Mond el te hangosan, egyedül nekem, vagy modd el esti csendben mellettem ülve, sugd bele halkán a fülembe. Mond el.

— Nem tudom.

— Miért?

— Szégyelem magam.

Itt vált el a kézfogás, itt húzta vissza Jolán a kezét, itt szakadt félbe, így emlékezett rá Gyuri, a beszélgetés.

— Lehajtott fővel ment tovább és megint erőt vett rajta az elfásultság. Nem igen volt elkecserevedve, csak eszébe jutott a „minek?”

A fiatal fiuk konokságával kereste a választ, mindig újra és újra feltette a kérdést magának és nem talált választ. Valahogy úgy érezte, ha megfelelni nem is tudott, hogy szeretni kellene, más, semmi cél nincs. Bzt követelte mindentől, hogy szabadton szeretői, úgy ideálisan, bután, ahogy a diákok szeretnek, de úgy, hogy a párok megtalálják egymást és szeressék egymást igazán, sokáig. Ezt követelte és ezt nem tudta megkapni. Bosszankodott és higgadtan érezte magát. Ugy érejte magát, mintha kívül lett volna már a világon s nem kellett volna semmi, csak az az egy szabadság.

Nincs meg. Nem lehet meg. Szégyelli magát.

(Folytatjuk.)

Gyomorgörccs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségekben a legkitűnőbb háziszser a

Hollandi GYOMORCSEPPEK.

1 üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő
gyógyszertárában
DEBRECZEN.

Szenzációs olcsó árak karácsonyra.

Mosó delén, jó minőség, karácsonyi ár . . . 25 kr.
Borduros kretonok " " . . . 26 kr.
Gyapju delén, ujminták " " 50 és 57 kr.
Sport flanel 80 cm. széles " ár . . . 21 kr.
Skót flanel 80 cm. sz. kockás " " . . . 28 kr.
120 cm. Angol szövet, igen erős, kar, ár . 55 kr.
120 cm. Női posztórok színben " " . 60 kr.

Ezen kívül szövetek, Zsenilia és selyem sálak, alsó szoknyák, alsó trikók, fehérneműek, vásznak, divatos batiszt és vászon zsebkendők szintén karácsonyi olcsó áron adatnak el

Szépe Lajos

női divat üzletében. Kossuth- és Sas-
utca sarkán.

Hirdetmény.

A debreczeni ref. főiskola gazdasági tanácsa a főiskolai tápintézet marhahus-szükségletének ellátására ajánlati versenyt hirdet. A szükséglet körülbelül 20,000 kilogramm egy évben. Az ajánlattevők ajánlataikat **1. hó 16-án, déli 12 óráig** kötelesek beadni a főiskola háznagyi hivatalhoz, ahol a részletes feltételekről felvilágosítás kapható.

A főiskola gazdasági tanácsa.

Ne vegyen! silány cseh gyártmányu keztyüket, mivel **kizárólag saját gyártmányu** kitűnő szabásu keztyüimet az alábbi árakon bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére

Női és férfi glace keztyü minden színben frt. 1'40
Női és férfi mosható szarvasbőr minden színben frt. 1'30
Női és férfi kutyabőr frt. 1'60
Női és férfi valódi szarvasbőr, igen erős frt. 2'—
Női és férfi téli bélelt bőrkeztyü frt. 1'30
Női és férfi szörme bélésü frt. 2'80—6 frtig.

Szövött és kötött keztyükben óriási választék 25 krtól 4 frtig

SCHÓN SÁNDOR

keztyü, kötszer és orvosi műszertára

Debreczen, Piacz-u. 12.

Flók üzlet közvetlen a főposta mellett.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szög 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szög 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozásnál tessék választékyet csatolni.

Betöltendő.

Főztárnoknő felvétetik, ki gyakorlattal bír, előnyben részesül, Felegyházy Jánosnál, Piacz-utca 65.

Idősebb nő sütemények eladására a Csapó-utca 3-ik számú sütemény-üzlet részére kerestetik értekezhetni Horgonyi Károlynál Baththy utca 15.

Fiatall házasparhoz egy takarítónő felvétetik. Cim a kiadóban.

Adás-vétel.

Tűzifa tölgy, cser, bük, gyertyán, vargafa kocsiként, ölelként és felvágva, megrendelhető Hegedűs Emil fakereskedőnél. Iroda: Miklós u. 7 sz. Raktár: Homok kert gázgyár mellett.

Varrógép használt, jókarban levő, jutányosan eladó. Miklós-utca 43. sz.

Eladó házak. Széchenyi utca 50. sz. ház 30 000 korona, a betébl. tartozás vállalása mellett; Arany János utca 59. sz. ház, ára 30 000 kor, mely 6 év alatt fizetendő le, addig természetesen 5 1/2 kamat fizetendő.

Kitűnő Boesckay-kerti 6-bor kisebb mennyiségben is eladó. Csapó-utca 38.

Új rendszerű női férfi divatárak és butoreladás, A mai naptól kezdve minden hitelképes egyén kényelmes heti vagy havi részletfizetés mellett szerezhetheti be nálam ezüsköket női divat cikkekben, női kabátok, férfi öltönyök, felöltők, mindennemű váznak és csavaszakban, saját készítésű c'oth és Caschmir paplanokban, valamint egyszerű és modern butorokban. A készpénz melletti árnál mindössze 5% árkülönbség. Kaiser Salamon, Hatvan-u. 2. Övadékképes, gyakorlott szikvizgyári elárúsító felvétetik. Honvéd utca 16.

Téli női, férfi és gyermek harisnyák, keztyűk, alsó trikó ruhák leszállított áron Márton Gyula üzletében Piac-u. 9. Új harisnyák kötése és fejelése elfogadtatnak.

Kitűnő házi boreczet eladó literenként. Cim a kiadóba.

Asztalosoknak való tiszta deszka eladó olcsón Czim a kiadóban.

Különféle.

Új női fodrász terem nyílt meg, modern vilányberendezéssel, ahol samponing-mosás, hajfestészet, ondulálás és a legdivatosabb hajmunkák legszébben készíttetnek. Weisz Edéné Piacz u. 38. az udvarban. Kifésült és vágott haját legmagasabb árban veszek.

Csapó utca 67. szám alatt lakó okleveles szülésznő szerényebb díjazás mellett ajánlja magát szülőknek figyelmébe

Egy kiló kóser marhahus 48 kr. Szentanna utca 1. sz. a. Glück J. cégré.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Kényes megbízásokat, megfigyeléseket és nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint családi ügyekre Krámer József.

Asszonyok figyelmébe. A tulnag gyermeke-áldas ellen védekezhetünk. Kérjen magyar prospektust, melyet 20 fillér le élbélyeg ellenében küld; Deberle György Budapest, I., Fehérváry-ut 5/VI.

Nagy csoda!

hogy sikerült egy óragyár termékének egy részét megszerezni és addig, míg a készlet tart, **csoda olcsó áron árusítom. Serkentő óra 1.30 kr.**

Finom lapos acél és nikkelt óra 3 futól feljebb, női acél és ezüst órák, ugyezintén mindennemű fali órák csoda olcsón kaphatók **Gasparik F.** óras és ékszer üzletében Debreczen, Hatvan-utca 2. sz. Vidékre utánvétellel is. Kérem a csögre vigyázni. **Viszonteladóknek árkedvezmény!**

A karácsonyi idényre

ajánlom becses figyelmébe az üzletben berendezett kiállítást, ahol nagyválasztékban saját gyártmányu habstütemény, birsalma sajtból arabeszk, barack, cserege, Patience sütemény, mandulás sütemény, likőr és fondán kariták csokoládé alakok kaphatók ezenkívül raktáron tartok

karácsonyfa díszeket

kis likőrüvegeket, arany és ezüst szálak (Lemet) kis sörös üvegeket, csokoládé szívarkakat és cigarettákat, salonn cukorkákat legdiszesebben csomagolva és még sok szép és olcsó ajándéktárgyat

RIESZ LIPÓT cukrász
Piacz-utca 42.

Legolcsóbb legjobb bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére. Ajánljuk:

Arc-krémek, Illatszerek, Hőlgyporok, Kölni vizek, Fogporok, Fogcrémek, Fogpaszták, Fogkefék, Szájvizek, Szappanok, Hajvizek, Szoba-illatok

KÖZPONTI DROGUERIA

DEBRECZEN Piacz-utca. — Városház épület.

Donogán és Somossy

cégnél

Debreczen, Ristemplombazár.

Megkezdődött a nagy

„Karácsonyi Vásár“

Elsőrendű áruk kerülnek eladásra leszállított áruk mellett.

Légszeszre berendezett fejmosó és hajszárító

Női fodrász üzlet

Simonffy-utca 5. szám. (Fajpiacz.)

Elvállal mindenféle hajmunkák készítését a legdivatosabb kivitelben, valamint alkalmi frizurák fésülését.

Hajmunkákban nagy raktár és legolcsóbban beszerezhető. Levágott és kihullott hajak megvételnek. Szives pártfogást kér

Özv. Czitrom Mórné női fodrász.

Tanuló leányok felvételnek

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÖGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÖGYVIZ-

zel gyomor, vesese-hólyagés belbántalmaknál oalamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseleiben.

Kapható **Kontsek Géza** fűszer és csemege kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

SZABÓ LAJOS FIAI cég

divatáruházában

leszállított áruk mellett

karácsonyi vásár

folyamatban van.

Árak, minőségek, választék versenyen kívül!

Sport flanel eddig 24 krajcár **17 kr.**
karácsonyi ára

Velour Velez eddig 36 krajcár **26 kr.**
karácsonyi ára

Mosó delain eddig 42 krajcár **26 kr.**
karácsonyi ára

Francia delain eddig 85—90 kr. **50 kr.**
karácsonyi ára

115 cm. Angol szövet eddig 80 krajcár **50 kr.**
karácsonyi ára

110 cm. Divat szövet eddig 165 kr. **90 kr.**
karácsonyi ára

Ruhaselymek eddig 2—3 forint **1 frt.**
karácsonyi ára

A többi föl nem sorolt mintázott, **40-50%-os árengedmény.** különféle egyszínű kelmeknél

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában. Piacz-utca 49. a tépostáival szemben.